

**No kvalitatīvas
interpretācijas līdz
kvantitatīvai analīzei:
mākslas vēsturnieka
prakses transformācija
mākslas darba autorības
noteikšanā**

Sanita Bitko

2026

Atribūcijas problemātika

Latvijas 17.-18. gs. sakrālajā tēlniecībā

Trūkst dokumentāro avotu

Autorību nosaka pēc vizuālās līdzības

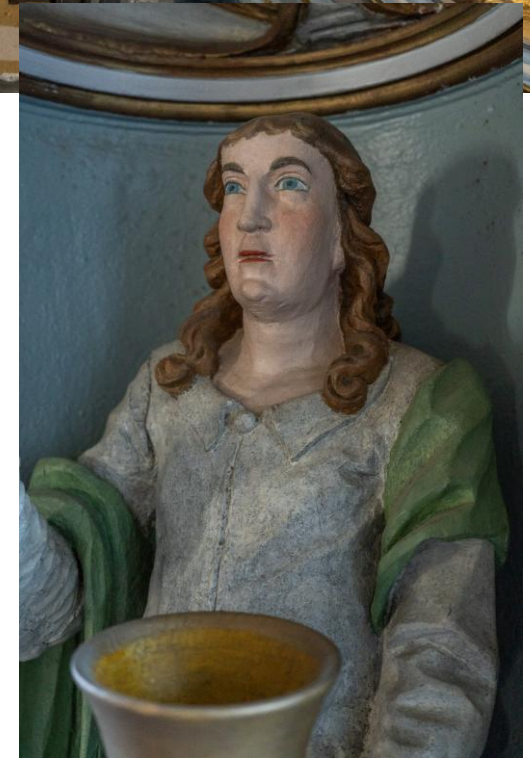
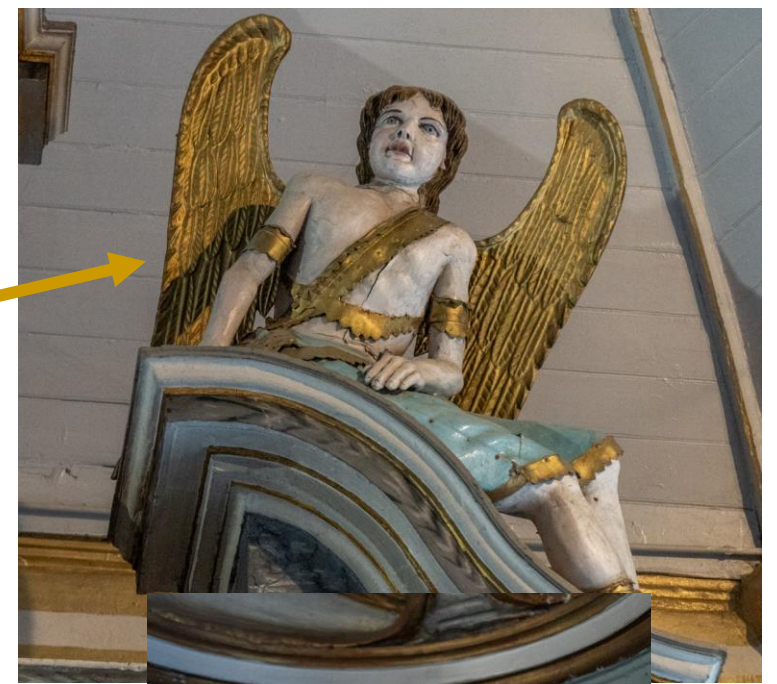
Pieņēmumi nostiprinās literatūrā kā tradīcija

Tie kļūst grūti pārbaudāmi un maināmi

Alsungas Sv. Ercenģeļa Miķeļa Romas katoļu baznīcas piemērs

- Altāris uzstādīts ap 1909/1910. gadu
- Par iepriekšējo altāri ziņu nav
- Kā Sv. Jāņa un Sv. Marka skulptūru autors - Johans Mertenss (?)

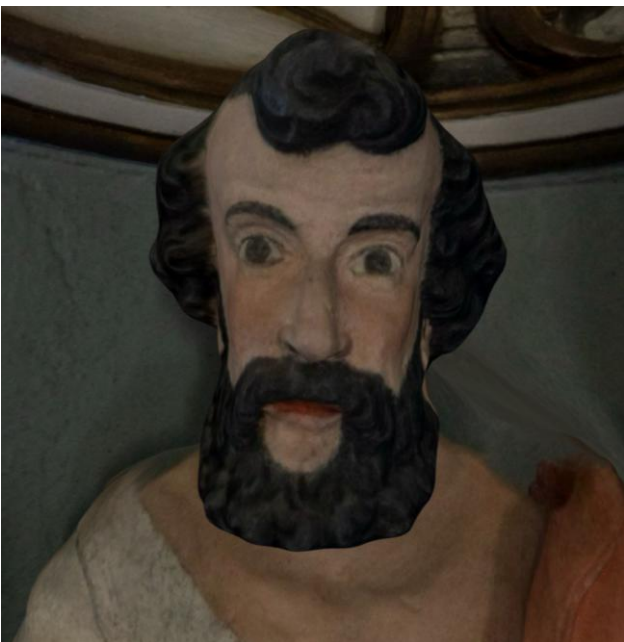

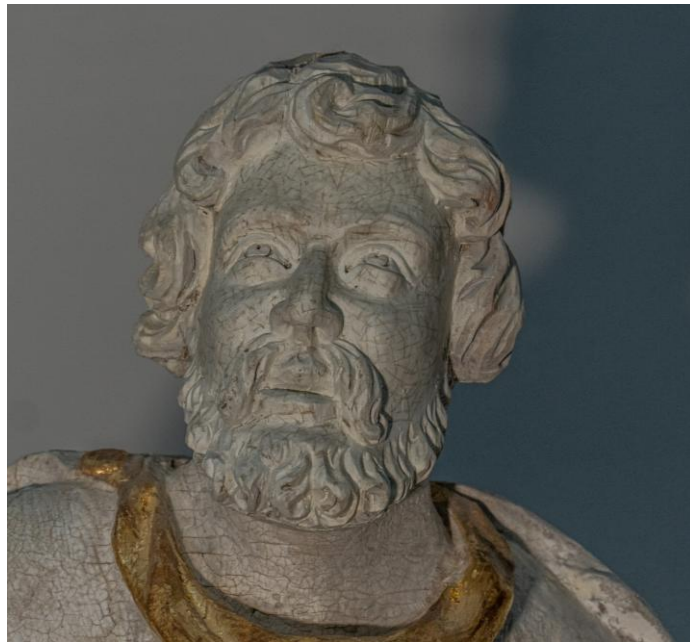
Sv. Jāņa skulptūra no Alsungas baznīcas

Sv. Jāņa skulptūra no Salgales baznīcas

Sv. Pētera skulptūra no Alsungas baznīcas

Sv. Marks no Salgales baznīcas

Kāpēc Johans Mertenss?

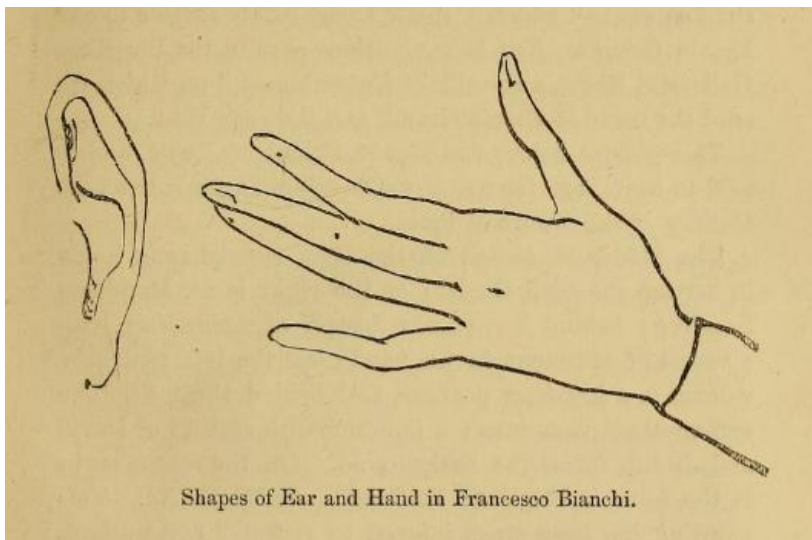
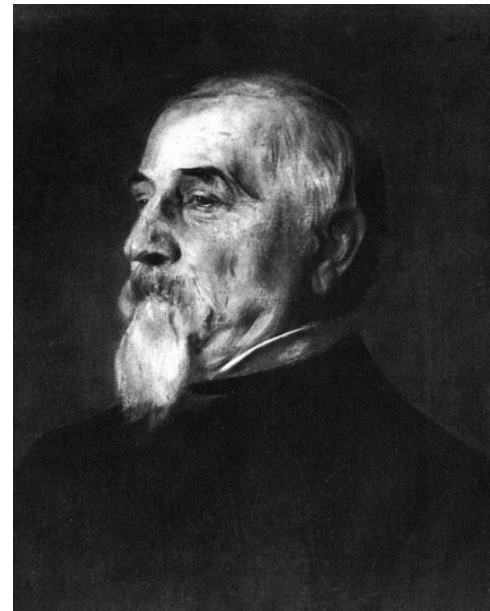
Pēc Elitas Grosmanes:
«Sv. Pētera tipoloģiskais variants jau labi zināms no Salgales kanceles evaņģēlista Marka figūras, bet svētajam Jānim tuvāki tēlnieka garmatainie tēli ar mazliet izvalbītām acīm»

Kā pārbaudīt vizuālu līdzību?

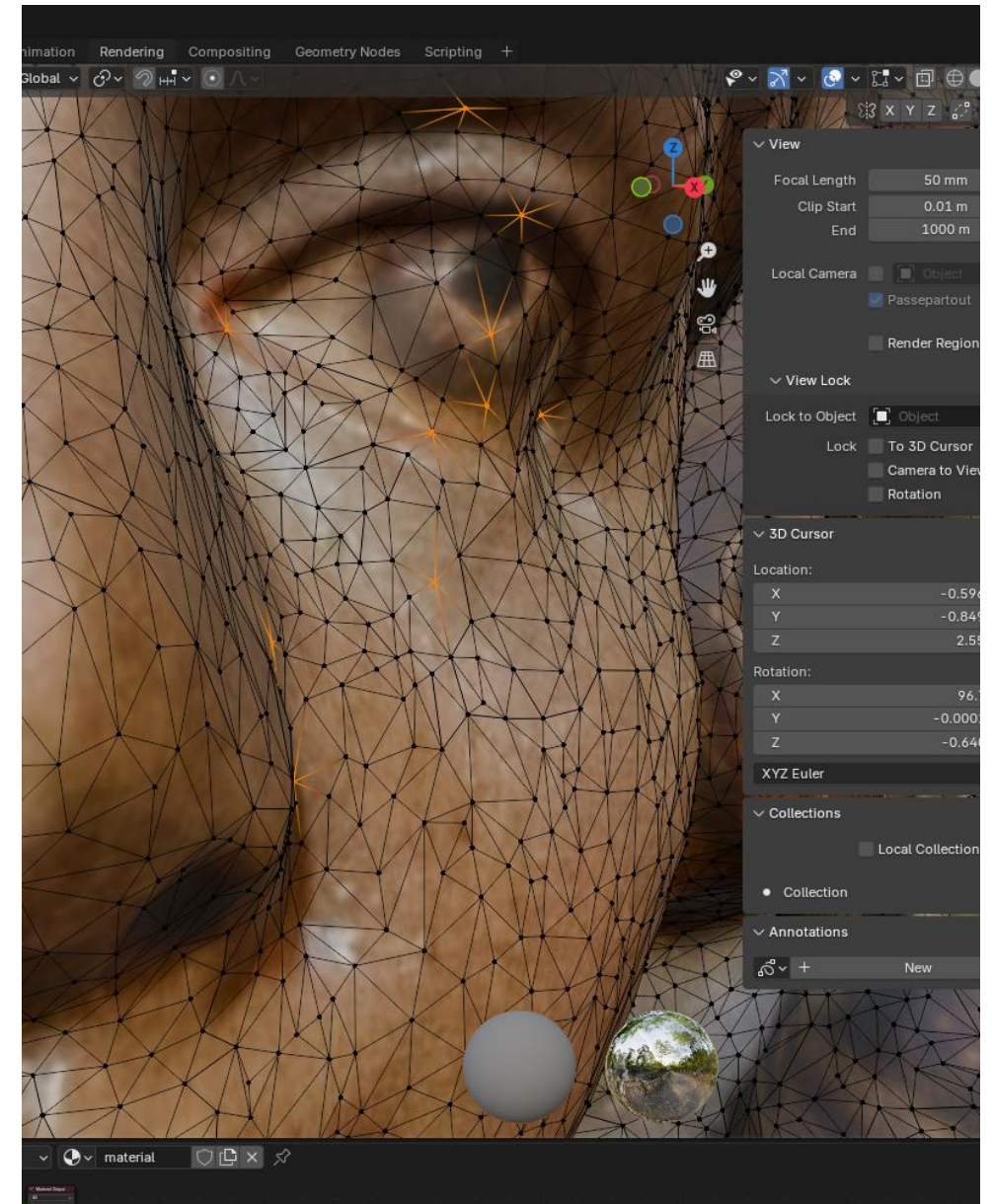
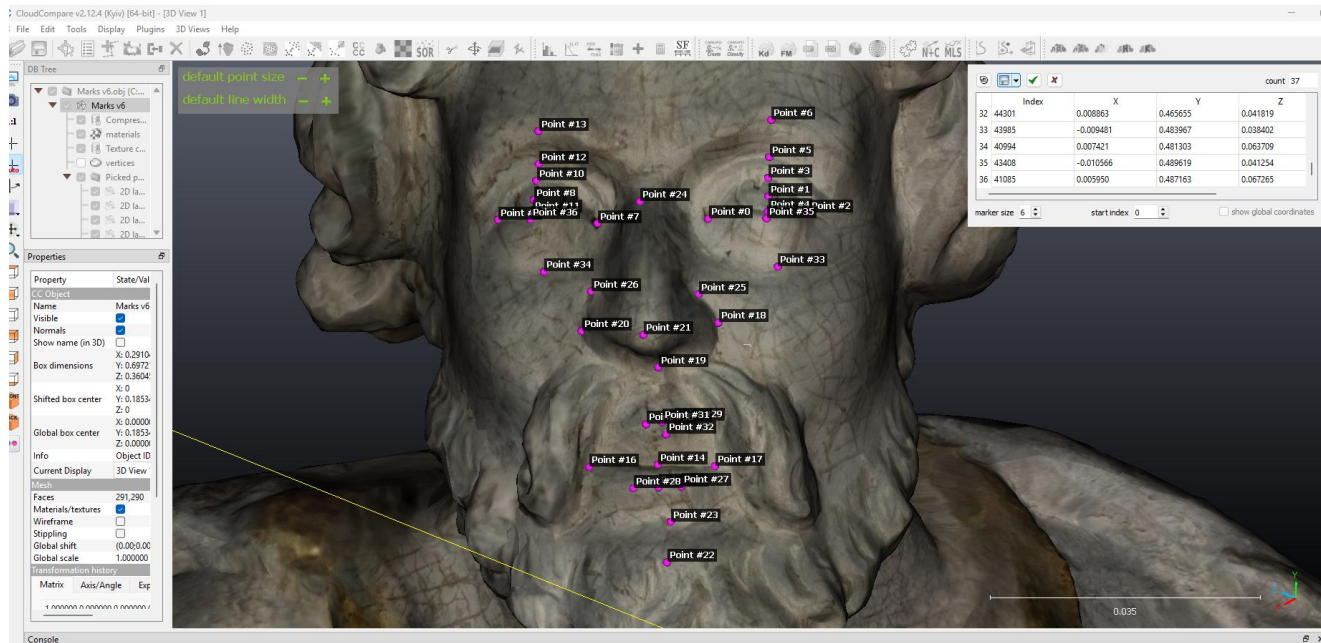
Džovanni Morelli (Giovanni Morelli, 1816 – 1891)

mākslas pazinējs, politiķis, studējis anatomiju

- Vispārējais salīdzinošais iespaids nav pietiekams – kritizē intuitīvu atribūciju «es redzu», «tas izskatās pēc ...»
- Autora rokraksts izpaužas atkārtojošās formās
- Mākslas darba autors jāmeklē pašā darbā, ne tikai dokumentos vai tradīcijās
- Vēlme padarīt atribūciju zinātnisku – konkrētu pazīmju salīdzināšana
- Acs ir jātrenē

Pazīmju fiksēšana un salīdzināšana /Džovanni Morelli/

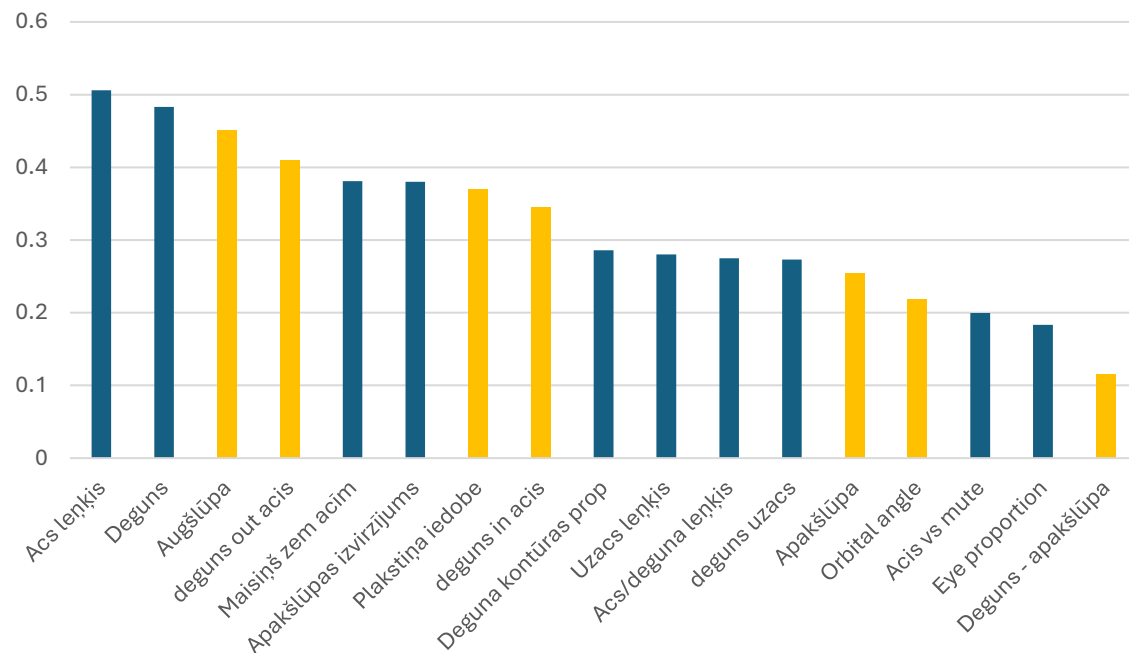
SSA-3D

Skulptūras sejas
formas strukturēta
analīze 3D modeļos

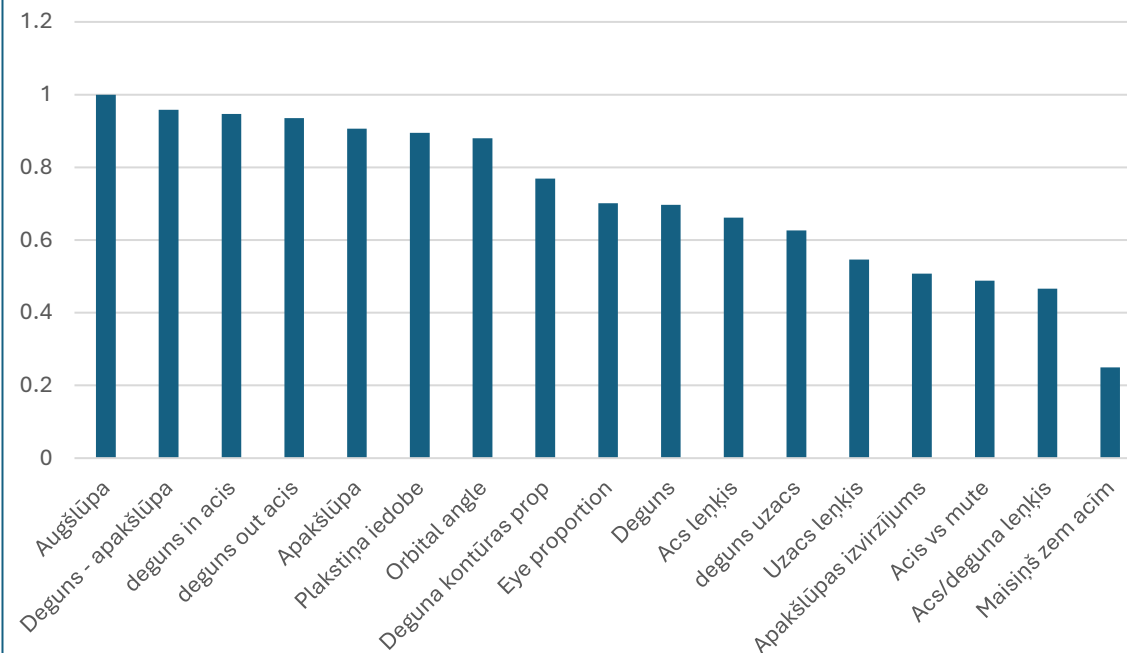
Metodes rezultāti:
Johana Mertnesa veidotās skulptūras un Alsungas baznīcas skulptūras

Bāzes grupa	Kandidātu grupa	Skulptūra	Rezultāts
Alsungas baznīcas skulptūru salīdzinājums ar Kandavas baznīcas skulptūrām			
K-	A-	A-janis	0.013264605311
K-	A-	A-peteris	0.000011505697
Alsungas baznīcas skulptūru salīdzinājums ar Salgales baznīcas skulptūrām			
S-	A-	A-janis	0.003438756547
S-	A-	A-peteris	0.000000024520

Johana Mertnesa rokrakstam raksturīgie rādītāji

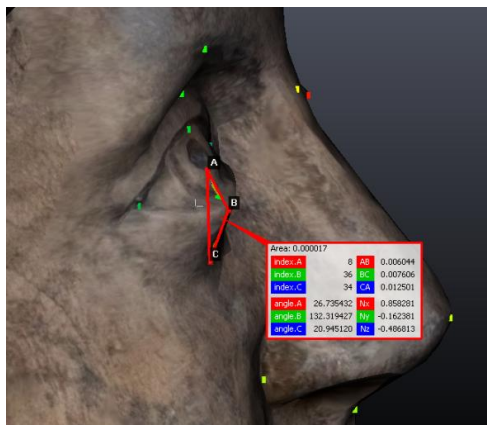

Alsungas tēlnieka rokrakstam raksturīgie rādītāji

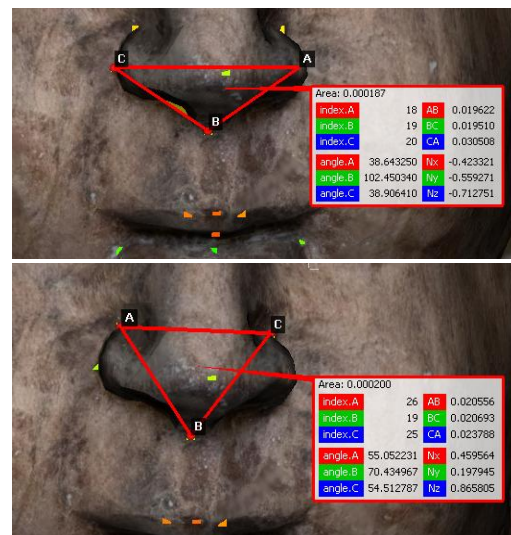

Johana Mertnesa rokrakstam raksturīgās formas pazīmes

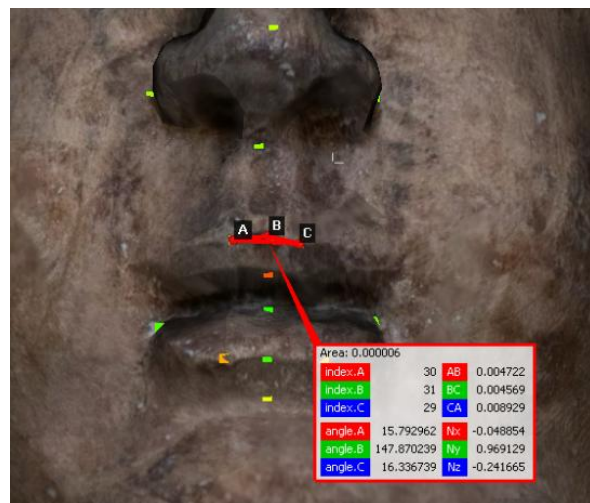
1. Acs leņķis

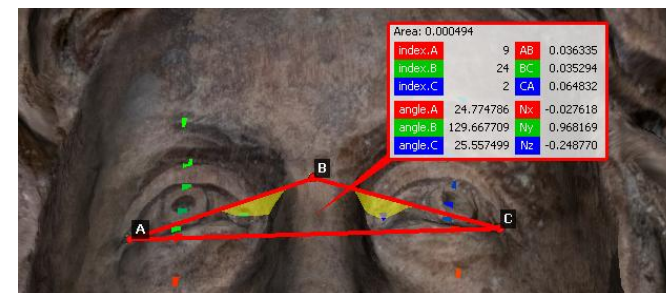
2. Deguns – platākās daļas leņķis pret šaurāko

3. Augšlūpas izliekuma leņķis

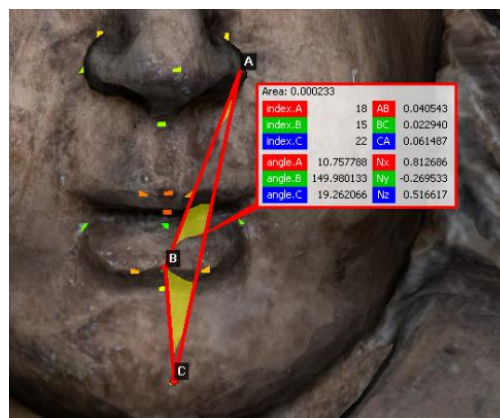
4. Deguna saknes leņķis acu ārējiem kaktiņiem

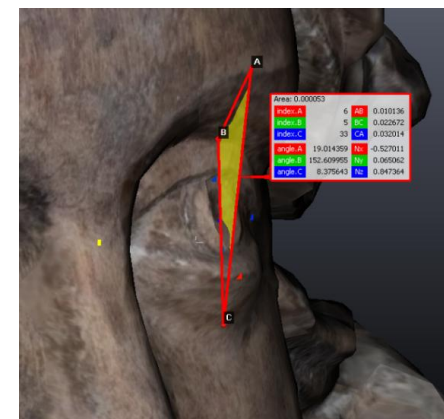
4. Maisiņš zem acīm

5. Apakšlūpas izvirzījums

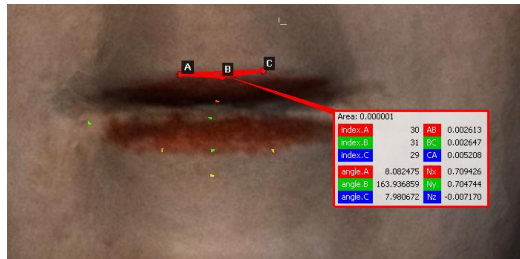

6. Plakstiņa iedobe

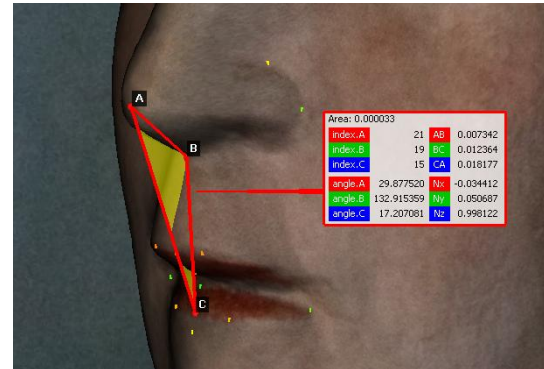

Anonīmā Alsungas tēlnieka rokrakstam raksturīgās formas pazīmes

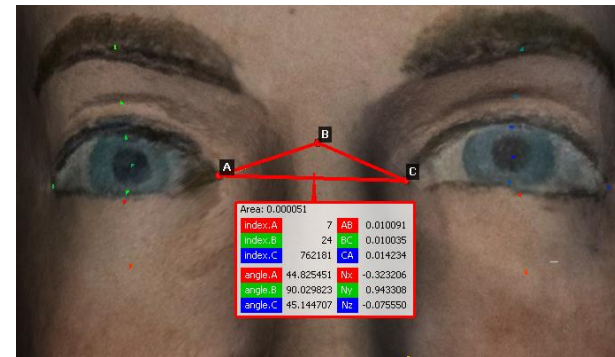
1. Augšlūpas izliekuma leņķis

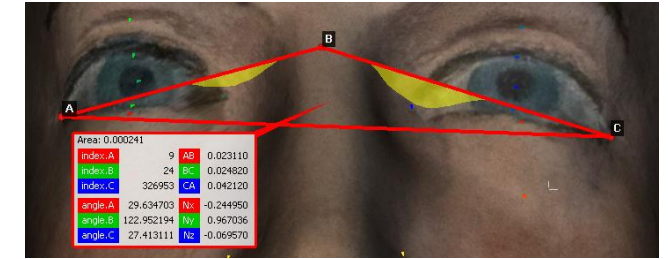
2. Deguns - apakšlūpa

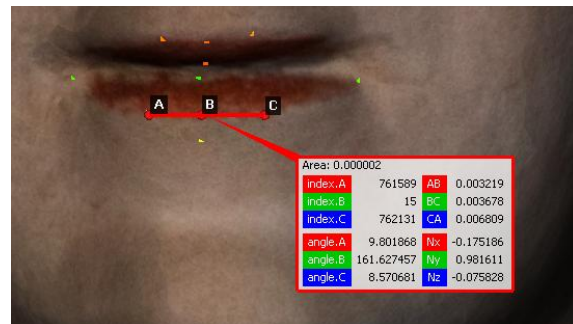
3. Deguna saknes leņķis starp iekšējiem acu kaktiņiem

4. Deguna saknes leņķis starp ārējiem acu kaktiņiem

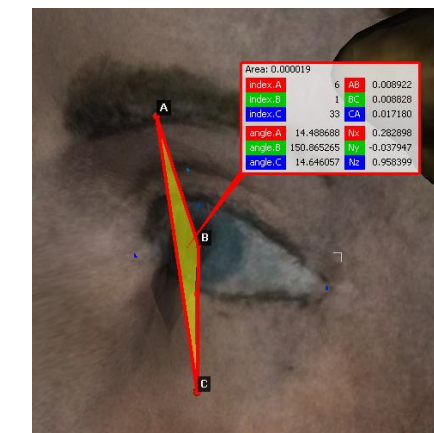
5. Apakšlūpas izliekuma leņķis

6. Plakstiņa iedobe

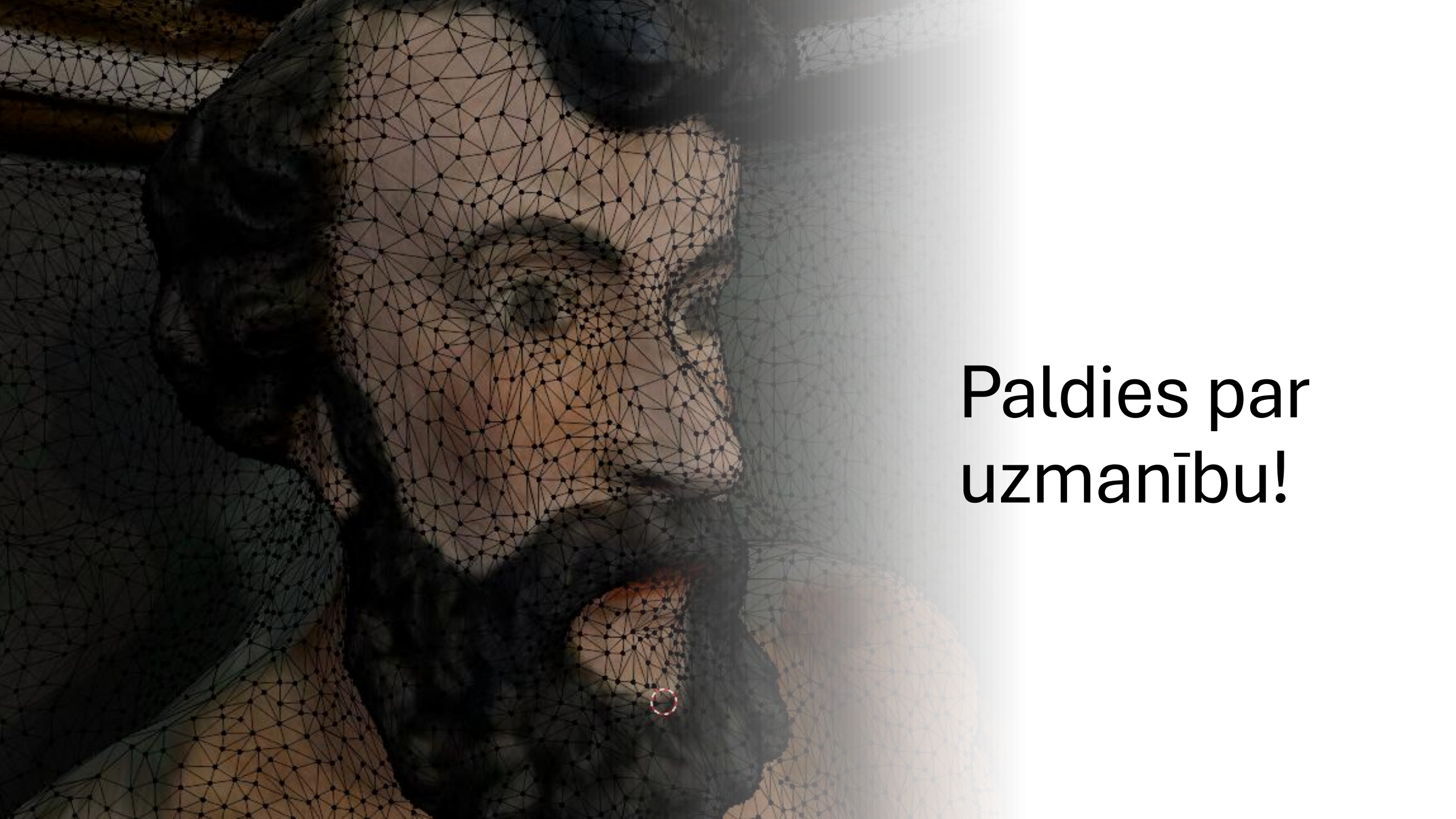
7. Orbitālais leņķis

Secinājumi

Formālās un stilistiskā analīze	Morelli	SSA-3D
Vispārējs iespaids	Formu analīze	Kvantitatīva formu analīze
Eksperta intuīcija	Novērojamas pazīmes	Izmērāmas pazīmes
"Es redzu"	"Es varu parādīt"	"Es varu izmērīt"
Subjektīvs spriedums	Analītisks spriedums	Matemātisks spriedums

Kamēr mēs, identificējot mākslas darbu, paļaujamies vienīgi uz vispārējo iespaidu, nevis meklējam drošāku liecību formās, kas raksturīgas katram izcilam meistaram, mākslas vēstures pamati tiek būvēti uz mainīgām smiltīm
/Džovanni Morelli/

Paldies par
uzmanību!